

03.09.2020

Kansliapäällikkö

---

200 §

STM, lausuntopyyntö: Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelmaluonnos 2021–2030

HEL 2020-008381 T 00 01 06

VN/15141/2020-STM-1

Päätös

Helsingin kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

On hyvä, että koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyä integroidaan niiden ehkäisyn kannalta keskeisiin muihin kokonaisuuksiin, kuten ehkäisevään päihdetyöhön, mielenterveysstrategiaan ja liikkumisen edistämiseen.

Helsingissä on tällä strategiakaudella otettu käyttöön uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimintatapa, joka kokoaa toimialat edistämään yhdessä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Kaupungin laaja HYTE-verkosto edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Osana kaupungin HYTE- kokonaisuutta toimii muun muassa turvallisuuden ja päihteettömyyden edistämisen verkostoja.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat tärkeitä. Niiden toteutumisen seurannan ja arvioinnin mittareihin tulisi vielä kiinnittää huomioita, ja vahvistaa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmistä tulevaisuudessa saatavaa tietoperustaa erillisselvitysten sijaan. Edelleen olisi hyvä huomioida vahvemmin digitalisaation ja tekoälyn uudenlaiset mahdollisuudet tietoperustan rakentamisessa. Lisäksi tulisi pyrkiä kehittämään koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn toimenpiteiden vaikutavuuden seurantaa. Mittareissa voisi huomioida myös kuntien yhteysuunnitelmat.

Kaatumisen ehkäisyn kuuluminen sote-ammattilaisten perusopintoihin on hyvä asia. Kotona asuvien ikäihmisten tavoittaminen ja heidän motivoimisensa kaatumisriskin arvioimiseen ja interventioiden suunnitteluun on haastavaa. Tämä ei voi jäädä terveyskeskuskäyntien tai omaehtoisen tiedonetsimisen varaan. Herätteleviä/puhuttelevia interventioita ja tietoa tulisi saada suoraan ikäihmisille ja levitettyä siellä missä ikäänntyneet käyvät säännöllisesti (esim. kauppa, kirjasto), hyödyntäen ennaltaehkäisyssä vahvasti muitakin, kuin sote-palveluiden kanavia.

On hyvä, että keskeisiin ohjelman toimintokokonaisuuksiin on nostettu päihteiden ja lääkkeiden käytön aiheuttamien tapaturmien ehkäisy sekä yhdenvertaisuuden ja haavoittuvien ryhmien turvallisuuden parantami-

03.09.2020

Kansliapäällikkö

---

nen. Erityisesti haavoittuvien ryhmien turvallisuuden parantamisen toimenpiteitä voisi vielä konkretisoida.

Alkoholi on merkittävä riskitekijä tapaturmille, ja ehkäisevän päihdetyön vaikuttavien interventioiden huomioiminen on tärkeää, sekä siihen liittyvän tietopohjan kehittäminen on tarpeellista.

Luku 4.1

Erityisesti ikääntyneiden, mutta myös työikäisten osalta toimintaohjelmassa voisi ottaa kantaa kodin siisteyden ylläpitoon tähtääviin toimenpiteisiin. Kodin liiallinen palokuorma kasvattaa tulipaloon liittyvien riskien lisäksi myös tapaturmariskiä. Tässä toimenpiteenä voisi olla esimerkiksi tietoisuuden lisääminen kunnan palveluista ja vaikkapa kotihoidon henkilökunnan turvallisuuskoulutukset, jotta osataan reagoida ja tarvittaessa esimerkiksi ilmoittaa puutteista viranomaisille.

Tulipaloa riskinä tai paloturvallisuuteen liittyviä asioita ei myöskään käsitellä ohjelmassa, vaikka palovammat ovat yleisimpien kotitapaturmien joukossa. Edellämainituista syistä sen voisi nivoa mukaan tapaturmiin.

Luku 4.4

Vesiliikenteen nopeusrajoitukset tulisi saada mukaan merikarttasovelluksiin eli navigaattoreihin ja puhelimiin. Nykyisessä tilanteessa nopeusrajoitusmerkit voivat olla pieniä ja piiloutua jonnekin rannan kasvillisuuden sekaan. Nopeusrajoitusalueiden rajoja ei myöskään pysty hahmottamaan rannassa olevien merkkien perusteella. Moni ylinopeus on tahaton, koska veneen kuljettaja ei tiedä rajoituksesta. Sallitun nopeuden ylittäminen voi aiheuttaa vaaratilanteita ja tapaturmia. Tämä korostuu vesillä, koska toisin kuin maanteillä, rajoituksia on vain sellaisissa paikoissa, joissa niihin on jokin perusteltu syy.

Myös epäviralliset venereitit (pienillä sinivalkoisilla viitoilla merkityt) tulisi saada mukaan merikarttasovelluksiin. Nämä ovat yleensä kuntien, pienvenesatamien tai kolmannen sektorin kuten veneilyseurojen teettämiä lyhyitä epävirallisia reittejä. Venereittien sijainnin tietäminen parantaisi veneilyn turvallisuutta etenkin vierailta vesialueilla. Vastuusyistä ne voidaan toki merkitä karttaan vaikka eri värein ja varoitustekstein, 'haraamaton venereitti'.

Toimenpide 61

Kohdassa puhutaan vain poliisin valvontaroolista, vaikka tärkeä osa merellä tapahtuvaa valvontaa on myös Rajavartiolaitoksen suorittama valvonta.

Luku 4.3

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

03.09.2020

Kansliapäällikkö

Erilaiset ohjelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet tieliikenneonnettomuuksien vähentämiseksi ovat kannatettavia. Yleisesti toimenpiteiden vastuiden huolellinen organisointi on tärkeää. Toimenpiteille voisi mahdollisesti määrittää yhden päävastuutahon, joka ottaisi koordinointivastuun toimenpiteestä ja vastaisi työryhmän kokoamisesta eri vastuutahojen välillä.

Tärkeää olisi varmistaa toimenpiteiden käynnistyminen ja eteneminen tavoitetilanteeseen saakka. Tavoiteohjelma voisi mahdollisesti ottaa tähän kantaa enemmän tai ainakin toimenpiteiden käynnistäminen pitää organisoida huolella ohjelman hyväksymisen jälkeen.

Toimenpide 33

Vastuutahoiksi voisi lisätä kunnat. Myös kunnat voivat tienpitäjänä lisätä automaattista kameravalvontaa katuverkolleen yhteistyössä poliisin kanssa. Käytössä on ollut malli, jossa kunnat vastaavat kameravalvontapisteiden rakentamisesta katuverkolleen ja poliisi vastaa kameroiden hankinnasta sekä valvonnasta.

Toimenpide 36

Vastuutahoiksi voisi lisätä kunnat. Kunnat vastaavat katuverkon rakentamisesta ja kehittämisestä, jolloin kunnilla on merkittävät mahdollisuudet vaikuttaa jalankulku- ja pyöräilyolosuhteisiin.

Toimenpide 38

Kevyisiin sähköajoneuvoihin liittyen kuntien vaikutusmahdollisuudet liikenneturvallisuuteen ovat heikot. Lainsäädäntöä voisi muuttaa siten, että kunnilla olisi mahdollista säännellä esimerkiksi sähköpotkulautoja vuokraavien yritysten toimintaa. Ongelmia liikenneturvallisuudelle aiheuttavat esimerkiksi jalkakäytävälle pysäköidyt potkulaudat, jotka hankaloittavat erityisesti näkövammaisten liikkumista. Lisäksi erityisesti talviaikaan voi aiheutua ongelmia jalkakäytävien kunnossapidolle.

Toimenpide 48

Kyseessä on erittäin tärkeä toimenpide. Tärkeää olisi erityisesti onnettomuuspaikkojen parempi tilastointi. Nykyisin paikkatietoa saadaan lähinnä poliisin tietoon tulleista onnettomuuksista, jolloin esimerkiksi pyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksien paikat jäävät käytännössä kokonaan tilastojen ulkopuolelle. Laaja yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää, jotta tilastot saadaan kattavammiksi ja luotettavimmiksi.

Päätöksen perustelut

03.09.2020

Kansliapäällikkö

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama poikkihallinnollinen koti- ja vapaa-ajantapaturmien ehkäisyn koordinaatioryhmä pyysi Helsingin kaupungilta lausuntoa valmisteilla olevaan Turvallisuutta kaiken ikää - Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelmaan vuosille 2021–2030.

Lisätiedot

Mirjami Tanner, asiantuntija, puhelin: 310 33950
mirjami.tanner(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

03.09.2020

Kansliapäällikkö

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 200 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

03.09.2020

Kansliapäällikkö

Sami Sarvilinna
kansliapäällikkö

Juha Summanen
hallintojohtaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 03.09.2020.